

מטעם 182 לפרשת שבת חול המועד פסח
רמזים בטעמי המקרא צפרקה

מהספר העתידי רמזי טעם עם טעם לשב"ח מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

בשבת זוה"מ קוראים בפרשת כי תשא ונוהגים לקרוא במגילת שיר השירים. עד הנה עזרונו רזומיקה. ולא עזבונו וזסדירך ידור אלהינו. ואל תטשנו ידור אלהינו לנצח.

**וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְדִןָהּ רָאָה אֶתְּהָ אָמַר אֱלֹהֵי הַגָּעַל (יְתִיב) אֶת הָעָם הַזֶּה וְאַתָּה לֹא הוֹדַעְתָּנִי
אֶת אֲשֶׁר תִּשְׁלַח עִמִּי וְאַתָּה אָמַרְתָּ יִדְעֶתִיךָ בְּשֵׁם וְגַם מִצְּאֵתִי חֵן בְּעֵינַי (שְׁמוֹת לֵג, יב)**

רבי אברהם אבן עזרא (על שמות לג, כא) מביא: "אמר הגאון כי השם אמר למשה העל את העם הזה מזה המקום שחטאו בו. ובמקום אחר אסלח להם ומשה השיב אם לא ישוב אפך עתה במקום הזה אל תעלנו מזה". ע"כ.

ונרמז בטעמים: **הַגָּעַל** (יְתִיב) אֶת הָעָם הַזֶּה, הטעם רומז לסליחה, ה' אמר שבמקום אחר ישוב אפו.

שלום המאירי

וְעֵתָהּ אִם נָא מִצְּאֵתִי חֵן (פֶּזֶר) אִם נָא מִצְּאֵתִי חֵן (קִדְמָא וְאִזְלָא) בְּעֵינַיךָ (שְׁמוֹת לֵג, יג)

מדוע משה מבקש אחרי החטא את מה שלא ביקש בעת הרצון של קבלת התורה?

רבי שלמה הכהן רבינוביץ מבאר¹ שמחמת ענותו לא ביקש משה גילוי זה עד עתה, אך "כשעשו ישראל אותו המעשה הרע הנה הוא התחיל להתמרמר בנפשו כי זה בא מחסרון הנהגתו אותם כראוי ע"ד שאמרו ז"ל (ספרי במדבר לא, יד) כל סרחון הדור תלוי בהגדולים. לכן תלה כל הסרחון בעצמו. כך כשאמר לו הקב"ה (שמות לג, א) לך עלה מזה אתה והעם פי' שיעלה עמהם במעלות ומדריגות. ואתה לא הודעתני את אשר תשלח עמי. כי אנכי אין בכוחי להעלותם כלל כאשר אתה רואה כי לא טוב עשו עד הנה ואירע להם כל זאת ע"כ באופן מעלתי הראשונה לא אוכל שאת אותם אך אם חפץ אתה בע"כ רק בי להיות מנהיגם הנה הודיעני נא את דרכיך למען אדע להנהיגם באופן הטוב יותר שלא יבואו עוד לידי חטא כלל". ע"כ.

ונרמז בטעמים: **וְעֵתָהּ** (פֶּזֶר) אִם נָא מִצְּאֵתִי חֵן (קִדְמָא וְאִזְלָא), צורת הטעם פֶּזֶר ונגינתו, ונגינת הטעמים קִדְמָא וְאִזְלָא ושמותיהם, רומזים לעליה הרוחנית ולהתקדמות המתבקשת דוקא אחר הנפילה.

שלום המאירי

וְעֵתָהּ אִם נָא מִצְּאֵתִי חֵן (קִדְמָא וְאִזְלָא) בְּעֵינַיךָ (שְׁמוֹת לֵג, יג)

¹ **תפארת שלמה - על מועדים**, רבי שלמה הכהן רבינוביץ מרדומסק, רמזי פסח: "הנה יש להבין ולשום לב איך אחרי הכעס הגדול של מעשה העגל מלא לב משרע"ה ליקרב ולבקש לו גדולות כאלה הודיעני נא את דרכיך. הראני נא את כבודך (שם לג, יח) למה לא בקש זה בשעת הרצון והיחוד בשעת מתן תורה בהר וכדומה לא בשעת הכעס ופנים זועפות כנ"ל. גם יש להבין פי' וראה כי עמך הגוי הזה מה ענינו כאן. אך הנה ידוע מעלת משרע"ה רעיא מהימנא שהוא הי' שורש במדת הענוה... גם בעיני עבדות ויראת שמים הנה הוא הי' עניו מאד היינו שלא הי' רוצה כלל לעלות במעלות ומדריגות הראוים לעובדי השם ולא הי' מבקש מאת הש"י להאיר עיניו בזה... שזה ראוי לכל איש ישראל להתפלל אל ד' והאר עיניו בתורתך ודבק לבנו במצותיך כמ"ש הכתוב (הושע ו, ג) ונדעה ונרדפה לדעת את ד' וכמבואר כן בכל הספרים חיוב השתוקקת לעלות כל יום ויום במדריגות עבדות הש"י. אבל משרע"ה הוא לא הי' מחזיק עצמו כלל בגדר אנושי שיהי' באפשר להשיג איזה מדריגה בעבדות ושיהי' לש"י נחת רוח ממנו כלל. וזהו (שמות כד, א) ואל משה אמר עלה אל ד' שלא רצה לעלות עד שנצטווה בע"כ וכן תמיד (ויקרא א, א) ויקרא אל משה וכן לכל הדברות... והנה כי כל המעלות והגדולות שביקש משרע"ה לא בקש לעצמו כלל כמו שנתבאר כי אם עבור ישראל להורות להם הדרך הנכון ולהעלותם מעלה מעלה כראוי לצדיק הדור. לכך כשעשו ישראל אותו המעשה הרע הנה הוא התחיל להתמרמר בנפשו כי זה בא מחסרון הנהגתו אותם כראוי..."

מטעם 182 לפרשת שבת חול המועד פסח רמזים בטעמי המקרא צפרקה

מהספר העתידי **רמזי טעם עם טעם לשב"ח** מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

רבי משה סופר, חת"ם סופר, מבאר: "ועתה אם נא מצאתי חן בעיניך וגו' למען אמצא חן בעיניך, כבר מצא חן ועוד ימצא חן, היינו תשואות חן חן לה"2. ע"כ.

ונרמז בטעמים: **מְצַאתִי חֵן** (קדמא ואזלא), מצא חן בעבר ובעתיד.

שלום המאירי

יְשַׁקְנֵנִי (פשטא) **מְנַשֵּׂיקוֹת פִּיהוּ** (זקף קטן) **כִּי טוֹבִים דִּדְיָךְ מִיָּדְךָ** (שיר השירים א, ב)

במדרש נאמר³: "ישקני מנשיקות פיהו. שתי נשיקות הן אחת בעולם הזה ואחת בעולם הבא נשיקה בעולם הזה שנאמר ויפח באפיו נשמת חיים (בראשית ב' ז') נשיקה לעולם הבא שנאמר ונתתי רוחי בכם וחיייתם (יחזקאל ל"ז י"ד)". ע"כ.

ונרמז בטעמים: **יְשַׁקְנֵנִי** (פשטא) **מְנַשֵּׂיקוֹת פִּיהוּ** (זקף קטן). הטעם פשטא רומז על **יושר** ותשובה. כך היה האדם כשנברא, וכך יחזור ויהיה לעתיד לבוא. ונרשמו על התיבה **יְשַׁקְנֵנִי** שני סימני פשטא, אחד במקומו בסוף התיבה, ואחד לסמן שההטעמה היא במלעיל. רמז שהיושר יהיה בסוף כשם שהיה בתחילה, ורומז הטעם **פִּיהוּ**, שתי נקודות, שתי נשיקות הן אחת בעולם הזה ואחת בעולם הבא.

שלום המאירי

לְרִיחַ (פשטא) **שְׁמֵינֶיךָ טוֹבִים שְׁמֵן תּוֹרֶכָה שְׁמֵךְ עַל כֵּן עֲלָמוֹת אֶהְבֹּךְ** (שיר השירים א, ג)

רבי צבי אלימלך שפירא מבאר⁴ שחוש הריח הוא החוש היחיד שלא חטא בחטא אדם הראשון: "והנה תראה, כל החושים נזכרין אצל חטא אדם הראשון, כי כולן השתמשו שם בחטאו, ותרא האשה וכו' [בראשית ג ו'] חוש הראיה, ותקח מפריו חוש המישוש, ותאכל חוש הטעם, וישמעו חוש השמע, אבל חוש הריח לא נזכר שם, והנה נראה מזה אשר חוש הריח לא נפגם כל כך כאינך החושים, כי לא נשתמשו בו אז, על כן תמצא עד היום חוש הריח רוחני הנשמה נהנית ממנו ולא הגוף [ברכות מג ע"ב]⁵. ע"כ.

ונרמז בטעמים: **לְרִיחַ** (פשטא) **שְׁמֵינֶיךָ טוֹבִים**, הטעם פשטא רומז על **יושר** ותשובה, כפי שנרמז בענין השופר של ראש השנה (ראש השנה דף כו עב) "שופר של ראש השנה של יעל פשוט ... כמה דפשיט איניש דעתיה טפי מעלי". הריח שלא נפגם רומז לחזרה למצב של לפני החטא.

שלום המאירי

² המשך דבריו: ב' פעמים חן קי"ו כתמונת אותיות משה כי מ"ם כ"ו שי"ן ע"ו ה' י"ד, צרף כ"ו ע"ו י"ד עולה קי"ו, וכשניטל מישראל עשר אורות שבעשרת הדברות נחשכו מאור עיניהם ולא יכלו להביט בקרן אור פני משה שהי' קי"ו ונחסר י"ד ובמקום ששין של משה עולה ע"ו נעשה ס"ו והיינו מסוה במקום משה וק"ל. [פקח]: (הסבר: האות מ' בנויה מאות כ' ואות ו', האות ש' בנויה מאותיות ע' ו', האות ה' בנויה מאותיות ד' י').

³ **מדרש זוטא** שיר השירים - פרשה א. ראה בהערה לעיל גם מילק"ש.

⁴ **בני יששכר** - מאמרי חדש אדר - מאמר א, י.

⁵ ראה גם **בני יששכר** - מאמרי חדש אדר - מאמר ד: "והנה כל החושים נזכרין אצל חטא אדם הראשון משא"כ חוש הריח לא נזכר, על כן כולם נתפגמו ונתגשמו בחטא אדם הראשון, מה שאין כן חוט הריח הוא דבר שהנשמה נהנית ממנו ולא הגוף, על כן זה החוש ינתן למלך המשיח והריחו ביראת י"י [ישעיה יא ג], ולזה החוש נקרא כח המתקיים יותר מכל החושים כיון שלא נהנה כל כך מחטא אדם הראשון, שעל ידי חטא אדם הראשון נולד ההפסד לנבראים כי ביום אכלך ממנו וכו' [בראשית ב ז]. מה שאין כן זה החוש נקרא לו ביותר כח המתקיים".